

Societat

MARGARIDA COLOMER HISTORIADORA

“Durant la postguerra la por va amarar tota la població”

30/11/13 02:00 - TERESA MÁRQUEZ

Margarida Colomer, mestra de formació, s'ha fet un nom en l'estudi de la història contemporània del Maresme i en especial de la Guerra Civil. Dimecres presenta a la biblioteca Antoni Comas de Mataró el seu últim llibre, 'La postguerra a Mataró. 1939-1952'. El volum ha estat possible gràcies al finançament de l'Abadia de Montserrat, el Col·lectiu Ronda i la Fundació d'Unió de Cooperadors, entre d'altres.

Per què calia un llibre sobre la postguerra a Mataró?

Perquè és un període molt poc estudiat, malgrat que sigui tan recent o precisament pel fet de ser-ho. Mataró té unes característiques pròpies, però en el llibre també l'agafo com a exemple exportable d'allò que passa a altres ciutats de Catalunya durant els primers anys del franquisme i de la Segona Guerra Mundial.

Per què era necessari?

Pel gran desconeixement que encara en tenim. Malgrat l'esforç fet per determinades entitats de treure a la llum nombrosos episodis de la nostra història més recent, la postguerra és encara un període poc tractat, poc aprofundit.

A què ho atribueix?

Hi ha diverses hipòtesis, i la que pren més força és la de la por. El record és massa recent i els protagonistes que van patir el conflicte encara són vius. Si més no, resulta curiós que ara ens esplaiem amb els fets del 1714 si el 1939 es van repetir. Ens van derogar les nostres lleis, el nostre govern, la nostra llengua... Els 75 anys de l'inici de la postguerra ens passen de puntetes.

Som un país que necessita 300 anys per encarar la seva història?

Suposo que ens és més còmode, perquè als estaments implicats els costa molt demanar perdó. La por de posar noms i cognoms als vencedors frena molta gent. Com a historiadors, estem obligats a encarar els fets, d'una part i de l'altra, amb rigorositat i amb respecte.

Qui té més por, els guanyadors o els perdedors del conflicte?

Tots dos bàndols. La por amara tota la població. Ningú no se'n salva. Cada cop queden menys testimonis d'aquella època i a molts els costa normalitzar una situació traumàtica. A casa no se'n parlava, s'amagava la tendència política dels familiars. Als vençuts, perquè els va tocar viure la pitjor part, però a una bona part dels vencedors l'alegria de la victòria els va durar molt poc.

Com?

Mataró n'és un exemple claríssim. Els del bàndol franquista tampoc viuen tranquils, perquè sempre tindran algú per sobre que els marcarà i els podrà treure els seus privilegis. De fet, la dreta no serà mai homogènia i els falangistes que governaran l'Ajuntament s'aniran renovant cada dos o tres anys pels enfrontaments entre faccions. Passarà a poques ciutats de Catalunya.

Ha pogut verificar, tal com es diu habitualment, que la postguerra va ser pitjor que la guerra?

Va ser molt pitjor. La guerra representa una situació concreta, qui la viu és conscient que s'acabarà i amb ella el patiment i les mancances. La postguerra en canvi és un llarguíssim camí costerut, sense fi i amb l'amenaça constant de la pena de mort. A Mataró s'hi van matar tretze persones. La repressió va marcar tota una generació.

La delació es va estendre.

Va ser el moment més fosc i terrible. Calia trobar culpables fos com fos perquè paguessin el preu de la pau social. Els deladors es van multiplicar entre els familiars i els amics. En els nombrosos sumaris que vaig consultar, són una figura recurrent i molts dels seus testimonis són absolutament falsos.

Parli'm d'algun cas concret.

Em va sobtar el d'un home que va formar part de l'escamot que va afusellar el sacerdot Josep Samsó. L'assassí va poder fugir de la ciutat, i els nacionals el van enxampar a ell, que només havia acompanyat el grup perquè l'hi havien obligat. L'home va negar sempre que hagués intervingut en la mort, i en el judici hi va haver dos testimonis que van corroborar la seva versió. Però s'havia de redimir el crim del capellà i se'l va condemnar a pena de mort. La transcripció conservada diu: "Tot plegat, només és un gitano!" Una frase colpidora.

t.m.

Canals relacionats

 Canal: Entrevistes

“ Si més no, resulta curiós que ara ens esplaiem amb els fets del 1714 si el 1939 es van repetir

Encara hi ha temes tabú d'aquest període?

Hi ha arxius oficials a l'Estat que encara estan tancats a l'estudi. Amb això ja t'ho he dit tot.

Darrera actualització (Dissabte, 30 de novembre del 2013 02:00)

Publicat a

[El Punt Avui. Comarques Gironines](#) 30-11-2013 Pàgina 64

[El Punt Avui. Nacional](#) 30-11-2013 Pàgina 48

DESA LA NOTÍCIA A:

★ **Desar-la al meu compte**

Seguir la notícia

Des del [registre](#) pots veure i gestionar totes les notícies desades i de les que en fas seguiment.